

ZPRÁVA O ČINNOSTI
GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ
ZA ROK 2018

Praha 2019

OBSAH

ÚVOD	4
1 Hlavní úkoly generální inspekce bezpečnostních sborů	6
1.1 Trestní řízení	6
1.2 Sledované problematiky protiprávních jednání.....	10
1.3 Kriminalita v jednotlivých BS	13
1.4 Zkouška spolehlivosti	13
1.5 Preventivní opatření a metodická doporučení	14
2 OCHRANA UTAJOVANÝCH INFORMACÍ	15
2.1 Personální a administrativní bezpečnost.....	15
2.2 Fyzická bezpečnost.....	16
2.3 Bezpečnost informačních a komunikačních systémů	16
2.4 Vzdělávání a preventivní činnost.....	17
3 KONTROLA V GENERÁLNÍ INSPEKCI BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ.....	18
3.1 Vnější kontrola	18
3.2. Vnitřní kontrola	18
4 SPOLUPRÁCE	21
4.1 Bezpečnostní sbory.....	21
4.2 Státní zastupitelství	21
4.3 Spolupráce s ostatními subjekty.....	22
4.4 Mezinárodní spolupráce	22
4.5 Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	22
4.6 Vztahy s veřejností a médii	24
5 EKONOMIKA A PERSONALISTIKA.....	25
5.1 Rozpočet	25
5.2 Veřejné zakázky	31
5.3 Personální záležitosti a vzdělávání	32
ZÁVĚR	35

ÚVOD

Zpráva o činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“) za rok 2018 byla vypracována na základě poznatků z výkonu její působnosti a statistických údajů. V úvodu je třeba uvést, že GIBS je ozbrojeným bezpečnostním sborem České republiky (dále jen „ČR“), jehož vznik je zakotven v zákoně č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o GIBS“).

GIBS je dle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, policejním orgánem. Ustanovení § 2 zákona o GIBS stanovuje primární úkoly, kterými jsou vyhledávání, odhalování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je osoba vymezená v § 2 odst. 1, což je příslušník Policie ČR (dále jen „P ČR“), Celní správy ČR (dále jen „CS ČR“), Vězeňské služby ČR (dále jen „VS ČR“), příslušník GIBS a zaměstnanec zařazený k výkonu práce v P ČR nebo v GIBS. U zaměstnance zařazeného v CS ČR a VS ČR pouze v případě, pokud byl trestný čin spáchán v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů. Úkolem GIBS je také vést vyšetřování proti těmto příslušníkům a zaměstnancům, vyjma příslušníků a zaměstnanců GIBS, které provádí státní zástupce.

K dalším úkolům patří provádění zkoušek spolehlivosti vůči výše uvedeným osobám, dále sledování a vyhodnocování informací o protiprávní činnosti příslušníků jednotlivých bezpečnostních sborů (dále jen „BS“), navrhování opatření pro předcházení protiprávní činnosti a vydávání metodických doporučení.

Organizační struktura GIBS v roce 2018 spadající pod náměstka pro trestní řízení byla rozdělena na oddělení, které se zabývalo prověřováním a oddělení, které se zabývalo následným vyšetřováním. Vyšetřovatelé byli ještě rozděleni do třech oblastí, kde spadali pod koordinátory trestního řízení. Současně však byli všichni pracovníci zařazeni na teritoriálních pracovištích, které řídil vedoucí teritoriálního pracoviště. Rozdělení manažerských funkcí mezi 4 různé vedoucí, kteří byli dislokováni v odlišných místech republiky, v praxi přinášelo časté problémy. Taková systemizace byla velmi neefektivní, a proto byla vedením jmenovaným od 1.9.2018 provedena změna kompletní organizační struktury, která byla následně služebním funkcionářem - předsedou vlády ČR schválena s účinností k 1.1.2019.

Mezi hlavní úkoly stanovené od 1.9.2018 patřila zejména personální optimalizace organizační struktury GIBS, analýza činností a jejich efektivita v trestním řízení a přijetí opatření směřujících ke zrychlení prověřování a snížení počtu rozpracovaných spisů. Na základě shora uvedených cílů v závěru roku 2018 byla nařízením ředitele GIBS č. 39/2018 uskutečněna reorganizace útvaru. Stěžejním bodem změny organizační struktury bylo zrušení dvoukolejnosti řízení činnosti GIBS v rámci trestního řízení. Dosud rozdělené linie prověřování a vyšetřování byly sloučeny do odpovědnosti vždy jen jednoho teritoriálního oddělení. V souvislosti s tímto došlo též k posílení pravomocí vedoucích teritoriálních oddělení. Tato organizační opatření by měla vést mimo jiné i

k zefektivnění kontroly, ke zrychlení trestního řízení a tím pádem i ke snížení počtu rozpracovaných trestních spisů.

V průběhu roku 2018 došlo k obměně ředitelů GIBS, přičemž v meziobdobí, kdy docházelo k výběru nového ředitele, byla GIBS řízena pověřenou ředitelkou. Fakticky to znamenalo, že každé čtyři měsíce tohoto roku měla GIBS jiného ředitele, což mělo spolu s vyšším počtem odchodů příslušníků v tomto roce neblahý vliv nejen na samotný chod organizace, ale také na trestní řízení a další činnosti GIBS.

V roce 2018 musela GIBS také reagovat na legislativní změny týkající se kybernetické ochrany a ochrany osobních údajů a v této souvislosti byla zřízena funkce pověřence pro ochranu osobních údajů.

1 HLAVNÍ ÚKOLY GENERÁLNÍ INSPEKCE BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

1.1 Trestní řízení

V roce 2018 GIBS prověřovala podezření z protiprávního jednání osob v celkem 460 (-91) případech a zjistila celkem 482 (+31) pachatelů protiprávního jednání. K zahájení trestního stíhání došlo ve 135 (-12) případech a v 5 případech (-10) bylo sděleno podezření ve zkráceném přípravném řízení. Postupem podle § 159a odst. 1 písm. b) trestního řádu, odevzdání věci ke kázeňskému projednání, bylo vyřízeno 74 (+10) případů. Trestně stíháno nebo sděleno podezření ve zkráceném přípravném řízení bylo celkem 188 (-63) fyzických osob, z toho 116 (-19) příslušníků P ČR, 16 (-14) příslušníků VS ČR, 4 (-18) příslušníci CS ČR, 7 (-6) zaměstnanců P ČR, 7 (+1) zaměstnanců VS ČR, 1 (+1) zaměstnanec CS ČR, 37 (-8) civilních osob a žádná (-1) právnická osoba.

Ve srovnání s rokem 2017 se jedná o pokles o 63 trestně stíhaných osob.

Jednotlivé způsoby vyřízení trestních spisů jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Stejně jako v roce 2017 zůstává regionem s největším počtem trestně stíhaných osob území hlavního města Prahy se 41 (-33) osobami, přestože zde došlo v roce 2018 k výraznému poklesu. Regiony s nejnižším počtem trestně stíhaných osob byly Pardubický kraj 1 (-6) osoba a Kraj Vysočina 1 (-4) osoba.

Pokud jde o právě prezentované údaje, je zřejmé, že došlo k poklesu téměř ve všech sledovaných ukazatelích, kdy nelze jednoznačně pojmenovat příčinu takového poklesu.

Trendem do dalšího roku je pokud možno snížit počet rozpracovaných věcí, soustředit se na věci typově závažnější a u tzv. bagatelní trestné činnosti důsledně zvažovat zásadu subsidiarity trestní represe ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku.

Ucelený přehled všech trestně stíhaných osob v roce 2018 ve srovnání s rokem 2017, včetně údajů o osobách (pohlaví, typ pachatele, místo spáchání, věk, délka služby u sboru, postavení v BS nebo místo služebního/pracovního zařazení) je obsahem následující tabulky č. 1. V tabulce č. 2 je bližší rozbor trestně stíhaných osob se zaměřením na jejich zavinění, stadia trestného činu, doby spáchání trestného činu a rozdělení, zda ke spáchání došlo v souvislosti se zneužitím postavení či nikoli.

Tabulka č. 1 – Přehled trestně stíhaných osob v roce 2018

Trestně stíhané osoby	Rozdíl 2017/2018			
	celkem	tj. %	rozdíl	tj. %
Celkem stíhané osoby	188	100,00%	-63	-25,10%

Podle typu	188	100,00%	-63	-25,10%
právnícká osoba	0	0,00%	-1	-100,00%
fyzická osoba	188	100,00%	-62	-24,80%

Podle pohlaví	188	100,00%	-62	-24,80%
Muž	166	88,30%	-46	-21,70%
Žena	22	11,70%	-16	-42,11%

Podle místa spáchání trestné činnosti	188	100,00%	-62	-24,80%
A - hlavní město Praha	41	21,81%	-33	-44,60%
B - Jihomoravský kraj	11	5,85%	-8	-42,11%
C - Jihočeský kraj	4	2,13%	-4	-50,00%
E - Pardubický kraj	1	0,53%	-6	-85,71%
H - Královéhradecký kraj	5	2,66%	-3	-37,50%
J - Kraj Vysočina	1	0,53%	-4	-80,00%
K - Karlovarský kraj	11	5,85%	0	0,00%
L - Liberecký kraj	5	2,66%	-13	-72,22%
M - Olomoucký kraj	11	5,85%	+4	+57,14%
P - Plzeňský kraj	24	12,77%	+18	+300,00%
S - Středočeský kraj	23	12,23%	0	0,00%
T - Moravskoslezský kraj	22	11,70%	+5	+29,41%
U - Ústecký kraj	18	9,57%	-12	-40,00%
V - Česká republika (celé území nebo nezjištěno)	5	2,66%	+5	-
Z - Zlínský kraj	6	3,20%	-11	-64,71%

Podle věku v době spáchání trestné činnosti	188	100,00%	-62	-24,80%
00 až 24	14	7,45%	+3	+27,27%
25 až 29	22	11,70%	-12	-35,29%
30 až 34	33	17,55%	-9	-21,43%
35 až 39	42	22,34%	0	0,00%
40 až 44	37	19,68%	-9	-19,56%
45 až 49	17	9,04%	-19	-52,78%
50 až 99	23	12,24%	-16	-41,03%

Podle délky služby/práce u sboru v době spáchání trestné činnosti	151	100%	-55	-26,70%
00 až 04	23	15,23%	-10	-30,30%
05 až 09	26	17,23%	-22	-45,83%
10 až 14	36	23,84%	+2	+5,88%

15 až 19	36	23,84%	-2	-5,26%
20 až 24	15	9,93%	-19	-55,88%
25 až 99	15	9,93%	-4	-21,05%

Podle funkce služebního/pracovního zařazení (vedoucí)	151	100%	-55	-26,70%
řídící pracovník	14	9,27%	-8	-36,36%
řízený pracovník	137	90,73%	-47	-25,54%

Podle místa služebního/pracovního zařazení	151	100%	-55	-27,70%
hlavní město Praha	44	29,14%	-12	-21,43%
Jihočeský kraj	4	2,65%	-4	-50,00%
Jihomoravský kraj	9	5,96%	-8	-47,06%
Karlovarský kraj	7	4,64%	-2	-22,22%
Kraj Vysočina	0	0%	-1	-100,00%
Královéhradecký kraj	6	3,97%	-1	-14,28%
Liberecký kraj	3	1,98%	-10	-76,92%
Moravskoslezský kraj	21	13,91%	+7	+50,00%
Olomoucký kraj	9	5,96%	+2	+28,57%
Pardubický kraj	1	0,66%	-6	-85,71%
Plzeňský kraj	16	10,60%	+10	+166,67%
Středočeský kraj	12	7,95%	-9	-42,86%
Ústecký kraj	16	10,60%	-7	-30,43%
Zlínský kraj	3	1,98%	-14	-82,35%

Podle služební hodnosti a hodnostního označení	136	100%	-51	-27,27%
referent – rotný	0	0%	0	--
vrchní referent – strážmistr	0	0%	-2	-100,00%
asistent – nadstrážmistr	20	14,71%	-7	-25,93%
vrchní asistent – podpraporčík	31	22,79%	-15	-32,61%
inspektor – praporčík	38	27,94%	-4	-9,52%
inspektor – nadpraporčík	0	0%	-4	-100,00%
vrchní inspektor - nadpraporčík	14	10,29%	-5	-26,32%
vrchní inspektor – podporučík	3	2,21%	-1	-25,00%
komisař – poručík	11	8,09%	-2	-15,38%
komisař – nadporučík	2	1,47%	-3	-60,00%
vrchní komisař – kapitán	8	5,88%	-6	-42,86%
vrchní komisař – major	2	1,47%	0	0,00%
rada – podplukovník	4	2,94%	0	0,00%
rada – plukovník	3	2,21%	-1	-25,00%
vrchní rada – plukovník	0	0%	-1	-100,00%
vrchní státní rada – plukovník	0	0%	0	--

Tabulka č. 2 – Přehled trestně stíhaných osob v roce 2018 – rozdělení dle dalších kritérií

Trestně stíhané osoby							
	Příslušník P ČR	Příslušník VS ČR	Příslušník CS ČR	Zaměstnanec P ČR	Zaměstnanec VS ČR	Zaměstnanec CS ČR	Civilní osoba (mimo BS)
Celkem	116	16	4	7	7	1	37
Z toho:							
Podle zavinění							
Úmysl	89	14	3	6	7	1	37
Nedbalost	27	2	1	1	0	0	0
Podle stadia trestného činu							
dokonaný	116	15	4	7	7	1	37
Pokus	0	1	0	0	0	0	0
Podle doby spáchání trestného činu							
v době služby / v pracovní době	55	5	3	2	7	1	--
v době mimo službu / mimo prac. dobu	61	11	1	5	0	0	--
V souvislosti se zneužitím postavení příslušníka / zaměstnance							
Ano	54	5	3	3	6	1	--
Ne	62	11	1	4	1	0	--

Tabulka č. 3 – Způsob ukončení trestních spisů napadlých v roce 2018

Vyřízeno podle trestního řádu:	počet
§ 159a odst. 1	93
§ 159a odst. 1 písm. a)	4
§ 159a odst. 1 písm. b)	74
§ 159a odst. 2	4
§ 159a odst. 3	1
§ 159a odst. 5	13
§ 172 odst. 1	3
§ 179c odst. 1	5
§ 307 odst. 1	14
§ 166 odst. 3	36
vyřízeno jinak (předáno P ČR, předáno jinému orgánu, sloučeno)	34
Neukončeno (stav k 15. 1. 2019)	179
CELKEM	460

GIBS v roce 2018 nestíhala žádnou právnickou osobu. Od vzniku GIBS do současné doby byly stíhány pouze dvě právnické osoby. To je dáno zejména tím, že právnické osoby nespádají primárně do kompetence GIBS dle ustanovení § 2 odst. 1 a 2 zákona o GIBS. S odkazem na ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, které jednoznačně stanovuje vyloučení ČR z odpovědnosti za trestný čin, nelze o problematice trestní odpovědnosti právnických osob hovořit jako o oblasti, která si zasluhuje z pohledu GIBS vyšší pozornost. Trestní stíhání právnických osob je odůvodněno zpravidla spolupachatelstvím nebo různými formami účastenství v rámci vedeného trestního řízení, tedy dle ustanovení § 23 a ustanovení § 24 odst. 1, písm. a) až c) trestního zákoníku.

GIBS dále vedla 1675 (+323) spisů v rámci šetření dle zákona o GIBS, přičemž v 43 (-11) případech byl spisový materiál postoupen příslušnému služebnímu funkcionáři k posouzení možného kázeňského přestupku.

1.2 Sledované problematiky protiprávních jednání

Určitým typům protiprávního jednání v BS věnuje GIBS zvýšenou pozornost. Soustřeďuje se na příčiny, které k jejich spáchání vedly, a na okolnosti, které je v BS doprovázejí. Shromažďuje také meritorní rozhodnutí ve věci, která by mohla být následně zevšeobecněna a použita při prověřování obdobných případů.

Trestná činnost v oblasti korupčního jednání

V roce 2018 GIBS zdokumentovala celkem 22 (-34) trestných činů (dále jen „TČ“) vykazujících znaky korupčního jednání. Trestní stíhání bylo zahájeno vůči celkem 15 (-11) osobám. Z toho se jednalo o 5 (0) příslušníků P ČR, 1 (+1) zaměstnance P ČR, žádného (-2) příslušníka VS ČR, 1 (-7) příslušníka CS ČR, 1 (+1) zaměstnance CS ČR a 7 (-4) civilních osob, jejichž TČ souvisely s trestnou činností příslušníků BS v působnosti GIBS.

K nejčastějším formám korupce v BS i nadále patří následující:

- předávání informací za úplatu či protislužbu,
- neoprávněné lustrace v informačních systémech,
- ovlivňování řízení v nezákonný prospěch,
- spolupráce na vydírání osob (zejména podnikatelů),
- nelegální pronášení předmětů do věznice,
- přijetí úplatku za neřešení dopravního deliktu.

Jak již bylo uvedeno výše, v rámci boje proti korupci věnuje GIBS této oblasti zvýšenou pozornost a zaměřuje na ni svou preventivní a metodickou činnost, stejně jako na spolupráci s dotčenými BS. Jedná se zejména o posilování právního vědomí příslušníků a zaměstnanců a zvyšování jejich odolnosti proti takovému jednání.

V některých případech, zejména v oblastech korupčního jednání či zneužívání pravomoci úřední osoby, se GIBS setkává i s tzv. účelovými oznámeními, jejichž cílem je poškodit či zdiskreditovat konkrétního příslušníka BS. Při prověřování oznámení směřujících na příslušníky BS se GIBS vždy zabývá i otázkou možné účelovosti oznámení a v případě zjištění skutečností nasvědčujících tomu, že mohlo dojít ke spáchání trestného činu křivého obvinění, spisový materiál předávají věcně příslušnému orgánu k prověření.

Např. Útěk vězně z nestřeženého pracoviště zařazeného ve věznici Rýnovice z roku 2015: V roce 2017 GIBS obdržel poznatek o korupčním jednání příslušníka VS ČR, kdy jako dozorce měl údajně za úplatek zajistit útěk vězně. V rámci rozsáhlého a vzhledem k značnému časovému odstupe velmi složitého prověřování bylo zjištěno, že k útěku napomohl vězni jiný odsouzený a nikoliv příslušník VS ČR. K žádnému korupčnímu jednání ze strany příslušníka VS ČR tedy nedošlo a věc byla odložena. V návaznosti na zjištěné skutečnosti v rámci prověřování byl postoupen P ČR poznatek o podezření ze spáchání TČ křivé obvinění, kterého se dopustil vězeň.

Trestná činnost v oblasti extremismu a omamných a psychotropních látek

V oblasti extremismu v roce 2018, stejně jako v roce předchozím, nezažila GIBS trestní stíhání proti žádnému příslušníkovi ani zaměstnanci BS.

V oblasti zneužívání omamných a psychotropních látek v roce 2018 zdokumentovala GIBS celkem 15 (+14) TČ. Trestní stíhání bylo zahájeno vůči 6 (+5) osobám. Jednalo se o 1 (0) příslušníka P ČR, 1 (+1) příslušníka VS ČR, 1 (+1) zaměstnance VS ČR a 3 (+3) civilní osoby.

V oblasti domácího násilí v roce 2018 zdokumentovala GIBS celkem 13 (+9) TČ.

Trestní stíhání bylo zahájeno vůči 3 (+1) osobám, jednalo se o 3 (+1) příslušníky P ČR.

V těchto případech se jedná zejména o selhání jednotlivců, které přímo nesouvisí s plněním služebních úkolů.

Trestná činnost v oblasti úniků informací

Práce s informacemi je jedním ze základních pilířů činnosti BS. Bezpečnost státu je dominantní oblastí, na kterou mají úniky informací nejzávažnější dopad a způsobené škody jsou nenahraditelné.

Únikem informací přitom může být celá škála nakládání s informací v rozporu s povinnou mlčenlivostí příslušníků nebo zaměstnanců BS. Zahrnuje to v konkrétní rovině vše od zjištění informace v informačním systému a její předání nepovolané osobě, přes zjištění konkrétního obsahu části vedeného spisového materiálu a sdělení neoprávněné osobě, až po cílené krytí osoby pachatele a cílené sdělování veškerého dění kolem ní.

P ČR, VS ČR, CS ČR a GIBS jsou složkami, které na základě zákonných oprávnění výrazným způsobem zasahují do základních lidských práv a svobod. Z tohoto důvodu shromažďují a zpracovávají velké množství údajů o osobách, věcech a událostech, včetně tzv. osobních citlivých údajů, které nezbytně potřebují pro plnění zákonných úkolů. Úniky takových informací mohou zmařit řízení vedené těmito orgány, řádné plnění služebních úkolů, nebo vážně ohrozit bezpečnost státu a osobní integritu dotčených osob. Mimo to také snižují důvěru veřejnosti v celý bezpečnostní systém.

K únikům informací dochází nejčastěji následujícími způsoby:

- úmyslné poskytnutí informace za účelem získání neoprávněného prospěchu,
- poskytnutí informace s cílem někoho poškodit,
- snaha někomu v dobré víře pomoci s řešením nějaké události,
- informace poskytnuté nad rámec oficiálních prohlášení.

V oblasti úniků informací z BS v roce 2018 zdokumentovala GIBS celkem 35 (-46) TČ. Trestní stíhání bylo zahájeno vůči 14 (-26) osobám, z toho se jednalo o 10 (-16) příslušníků P ČR a 4 (-7) civilní osoby.

Nejfrekventovanějším případem je neoprávněná lustrace v policejních nebo jiných evidencích. V oblasti šetření možných úniku informací z trestního řízení hraje nezaměnitelnou roli především dozorový státní zástupce předmětného trestního řízení, který kvalifikovaně posoudí, zejména škodlivost daného jednání s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe, tedy s ohledem na ustanovení § 12 odst. 2 tr. z. Tato zásada de facto znamená, že v případech méně společensky škodlivých postačí kázeňský postih provinilce namísto postihu soudního.

Oblasti úniku informací z BS věnuje GIBS opět značnou pozornost a ve spolupráci s vedením BS jsou k eliminaci těchto úniků navrhována preventivní opatření.

S problematikou úniků informací je velmi úzce propojena počítačová kriminalita, někdy též nazývaná jako „kyberkriminalita“.

Dle statistického výstupu GIBS o počtech TČ spáchaných příslušníky a zaměstnanci BS včetně civilních osob v roce 2018 bylo zadokumentováno celkem 23 skutků neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací dle ustanovení § 230 trestního zákoníku.

Největší počet případů (§ 230 trestního zákoníku) se týká neoprávněných lustrací v evidenčních a informačních systémech BS, ke kterým je přístup možný pouze prostřednictvím počítačů připojených k vnitřní síti daného sboru a přihlášením konkrétního uživatele (příslušníka nebo zaměstnance) pod přiděleným vstupním jménem a heslem.

Z pohledu GIBS došlo oproti loňskému roku v roce 2018 ke snížení trestné činnosti v oblasti úniku informací z BS.

Trestná činnost s podezřením na nepřiměřené násilí, brutalitu, mučení a nelidské a jiné kruté zacházení při výkonu pravomoci příslušníků BS

Činnost GIBS v této oblasti spočívá zejména ve sledování a vyhodnocování informací o násilném jednání vůči osobám omezeným na osobní svobodě, nebo osobám, proti kterým směřují zákroky příslušníků BS. Především se jedná o prověřování podnětů poškozených osob, informací předávaných BS, ale i z vlastní činnosti GIBS.

V oblasti nepřiměřeného násilí při výkonu pravomoci příslušníků BS v roce 2018 GIBS zdokumentovala celkem 66 (+38) TČ. Trestní stíhání bylo zahájeno vůči 13 (-8) osobám, z toho se jednalo o 9 (-5) příslušníků P ČR, 4 (0) příslušníky VS ČR.

1.3 Kriminalita v jednotlivých BS

Policie ČR

Příslušníci P ČR byli v roce 2018 trestně stíháni pro 167 (-36) TČ. Nejčastěji se jednalo o TČ zneužití pravomoci úřední osoby, 38 (-10) případů, dále podvod, pojistný podvod a úvěrový podvod, celkem 30 případů (v roce 2017 to byl nejčastěji neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací, 20 případů). Třetím nejčastějším TČ bylo ublížení na zdraví, 24 (-1) případů.

Zaměstnanci P ČR byli v roce 2018 trestně stíháni pro 10 (-9) TČ.

Vězeňská služba ČR

Příslušníci VS ČR byli v roce 2018 trestně stíháni pro 22 (-16) TČ. Nejčastěji se jednalo o TČ zneužití pravomoci úřední osoby, 4 (-3) případy, úvěrový podvod, 3 případy a podvod, 2 případy (v roce 2017 to byl nejčastěji TČ ohrožení pod vlivem návykové látky, 6 případů a porušení povinnosti dozorcí nebo jiné služby, 4 případy).

Zaměstnanci VS ČR byli v roce 2018 trestně stíháni pro 12 (+5) TČ.

Celní správa ČR

Příslušníci CS ČR byli v roce 2018 trestně stíháni pro 6 (-28) TČ. Nejčastěji se jednalo o TČ zneužití pravomoci úřední osoby, 2 (-6) případy (v roce 2017 to bylo nejčastěji TČ maření úkolu úřední osoby z nedbalosti, 10 případů a přijetí úplatku, 8 případů).

Zaměstnanci CS ČR byli v roce 2018 trestně stíháni pro 2 (+2) TČ.

1.4 Zkouška spolehlivosti

Zkoušku spolehlivosti (dále jen „ZS“) provádějí příslušníci specializovaného pracoviště GIBS (dále jen „inspektoři“) u příslušníků a zaměstnanců P ČR, VS ČR, CS ČR a GIBS.

Jedná se o navození situace, kterou je zkoušená osoba povinna řešit v rámci výkonu služby nebo zaměstnání. Účelem této zkoušky je předcházení, zamezování a odhalování protiprávního jednání příslušníků a zaměstnanců BS. Ustanovení o ZS výslovně zakazuje ZS bezprostředně ohrozit nebo poškodit život nebo zdraví osob, jejich majetku anebo omezit svobody osob. Zároveň musí být zachována lidská důstojnost.¹⁾

ZS je významným preventivním prvkem pro předcházení protiprávního jednání příslušníků a zaměstnanců určených BS a je orientována zejména ve vztahu k boji s korupcí.

V roce 2018 byly inspektory zahájeny přípravné práce na 56 ZS, přičemž dokončeno a zadokumentováno bylo 40 ZS. V 5 případech bylo zjištěno protiprávní jednání.

Zásadním problémem, který letitá praxe provádění ZS přinesla, je rozmáhající se laxní přístup k výkonu služby, kdy velmi často zkoušené osoby nereagují na navozenou situaci ze strany GIBS a ZS tak nemůže být v praxi provedena, ačkoli je připravena. Jedná se o případy, kdy příslušník má konat na základě vlastního rozhodnutí - např. kontrola vozidel, osob nebo věcí, a to v rámci běžné služby. Příslušníci inspekce nemají zákonnou možnost, jak přinutit příslušníky k aktivitě, protože tzv. "policejní provokace" je nepřípustná.

GIBS má, dle ustanovení § 41 odst. 9 zákona o GIBS, stanovenou povinnost předat jednou za půl roku příslušnému BS jména osob, vůči kterým byla zkouška provedena, a které se při ní protiprávního jednání nedopustily. Jmenný seznam těchto osob za rok 2018 byl dotčeným BS předán, čímž byla tato zákonná povinnost splněna.

V roce 2018 se podařilo navázat v oblasti zkoušek spolehlivosti mezinárodní spolupráce s republikami Moldavsko a Srbsko, kdy byla dohodnuta vzájemná spolupráce, především na úseku výměny zkušeností.

1.5 Preventivní opatření a metodická doporučení

Jedním z významných preventivních nástrojů, kterými GIBS účinně působí na jednotlivé BS a jejich příslušníky, je přednášková činnost, která je zařazena do vzdělávacích aktivit těchto sborů.

GIBS podle ustanovení § 2 odst. 5 zákona č. 341/2011 Sb., o GIBS, vydává metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů, která jsou projednávána v poradním orgánu ředitele GIBS Metodické radě pro bezpečnostní sbory. V roce 2018 bylo vydáno jedno metodické doporučení pro činnost bezpečnostních sborů a dále byla projednávána další témata dotýkající se metodické činnosti.

¹⁾ Viz ustanovení § 41 zákona o GIBS.

2 OCHRANA UTAJOVANÝCH INFORMACÍ

V průběhu celého roku 2018 byla věnována hlavní pozornost v oblasti ochrany utajovaných informací (dále též jen „OUI“) preventivní a metodické činnosti se zaměřením na dodržování zásad ve všech oblastech činnosti GIBS. Průběžně byla prováděna vlastní kontrolní činnost v oblasti administrativní a fyzické bezpečnosti formou tematických kontrol. Cílem bylo prověřit dodržování zásad OUI dle aktuálně platné právní úpravy, včetně dodržování zásady „need to know“ (potřeba vědět), tedy co nejužší vymezení okruhu osob, které konkrétní utajované informace ke své činnosti skutečně potřebují. S účinností od 1. 1. 2018 má GIBS svůj samostatný seznam utajovaných informací v oblasti své působnosti v rozsahu stupně utajení Vyhrazené až Tajné. Také v uplynulém roce se GIBS podílela na činnosti mezirezortní pracovní skupiny „Dopady elektronizace veřejné správy na činnost bezpečnostních složek České republiky“ v gesci bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra. Spolupráce s tímto odborem je bezpečnostním ředitelem GIBS hodnocena jako vysoce profesionální a přínosná pro ochranu klíčových aktiv GIBS.

2.1 Personální a administrativní bezpečnost

OUI byla u GIBS při jejich tvorbě, manipulaci a evidenci prováděna v souladu se zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o OUI“), vyhláškou č. 529/2005 Sb., o administrativní bezpečnosti a o registrech utajovaných informací, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejícími interními akty řízení.

K 31. prosinci 2018 bylo u GIBS systemizováno 14 tabulkových míst pro stupeň utajení Tajné, 230 tabulkových míst pro stupeň utajení Důvěrné a 91 tabulkových míst pro stupeň utajení Vyhrazené. Celkový počet systemizovaných tabulkových míst u GIBS je 335.

V platnosti je celkem 83 oznámení pro stupeň utajení Vyhrazené a 224 osvědčení, z toho 210 pro stupeň utajení Důvěrné a 12 pro stupeň utajení Tajné.

K 31. prosinci 2018 bylo u GIBS v platnosti celkem 15 osvědčení pro cizí moc pro přístup k utajovaným informacím NATO.

V roce 2018 bylo v rámci zvláštního přístupu v trestním řízení provedeno poučení celkem 14 osob podle § 58 odst. 5 zákona o OUI.

V roce 2018 byly provedeny 4 kontroly po linii ochrany utajovaných informací – administrativní bezpečnost. V rámci těchto kontrol byly zjištěny pouze nedostatky drobného formálního charakteru, které vznikly nepozorností konkrétních fyzických osob. Všechny zjištěné nedostatky byly odstraněny ihned v rámci dané kontroly.

K zajištění praktické realizace administrativní bezpečnosti je používána nová Metodická pomůcka bezpečnostního ředitele GIBS k ochraně utajovaných informací v oblasti administrativní bezpečnosti.

V roce 2018 bylo u inspekce celkem 25 evidenčních míst pro evidenci utajovaných dokumentů. V hodnoceném období bylo u inspekce zaevidováno v jednacích protokolech a sběrných arších celkem 2019 utajovaných dokumentů.

V oblasti administrativní bezpečnosti jsou základní pravidla u GIBS stanovená příslušnými předpisy respektována a plněna.

2.2 Fyzická bezpečnost

V oblasti fyzické bezpečnosti GIBS přijala a realizovala opatření, která byla zaměřena na zkvalitnění systémů režimových postupů a technické ochrany objektů GIBS za účelem zajištění OUI v souladu s požadavky zákona o OUI a vyhlášky č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků, ve znění pozdějších předpisů. Pro zabezpečení OUI byla v roce 2018 v objektu kategorie Tajné v Praze zřízena a následně zprovozněna jednací oblast. Jednací oblast odpovídá požadavkům fyzické bezpečnosti k projednávání utajovaných informací až do stupně utajení Tajné.

Lze konstatovat, že GIBS v oblasti zajištění fyzické bezpečnosti OUI splňuje požadavky uvedených právních předpisů. V závislosti na získání finančního krytí je plánováno vybudování nového bezpečnějšího vstupu do centrály GIBS.

K 31. prosinci 2018 bylo u GIBS stanoveno celkem 19 objektů, z toho 15 objektů bylo zařazeno do kategorie Vyhrazené, 3 objekty do kategorie Důvěrné a 1 objekt do kategorie Tajné. V objektech je zřízeno celkem 44 zabezpečených oblastí, všechny ve třídě II.

2.3 Bezpečnost informačních a komunikačních systémů

Bezpečnost informačních a komunikačních systémů a dalších elektronických zařízení nakládajících s utajovanými informacemi vychází ze zákona o OUI a vyhlášky č. 523/2005 Sb., o bezpečnosti informačních a komunikačních systémů a dalších elektronických zařízení nakládajících s utajovanými informacemi a o certifikaci stínících komor, ve znění pozdějších předpisů.

Ve sledovaném období byly u GIBS provozovány ke zpracování utajovaných informací vlastní informační systémy VYZA a DUHOVKA, certifikované NBÚ, resp. NÚKIB, jejichž bezpečnostní správa je zajišťována pověřenými bezpečnostními správci.

Hlasovou komunikaci, zpracování informace v elektronické podobě a její zaslání vybranému adresátovi prostřednictvím elektronické pošty umožňuje vládní utajené

spojení – informační systém Vega-D a VegaT-2G, jehož provoz zajišťuje Bezpečnostní odbor Ministerstva vnitra.

OUI v kopírovacím zařízení, zobrazovacím zařízení nebo psacím stroji s pamětí, které nejsou součástí informačního nebo komunikačního systému, je zajišťována na základě interního předpisu.

Kryptografickou OUI při zpracování nebo přenosu utajovaných informací v informačních a komunikačních systémech u GIBS zajišťuje Bezpečnostní odbor Ministerstva vnitra.

V roce 2018 nedošlo k žádnému bezpečnostnímu incidentu při provozování informačního systému VYZA, DUHOVKA, Vega-D a VegaT-2G.

Během roku 2018 nebylo hlášeno ani zaznamenáno jednání fyzické osoby s přístupem k utajované informaci, které by mělo znaky přestupku dle § 149 odst. 1 písm. i) zákona o OUI, tj. zpracovávání utajované informace v rozporu s vydanou bezpečnostní provozní směrnicí elektronického zařízení, které není součástí informačního nebo komunikačního systému.

2.4 Vzdělávání a preventivní činnost

Koncem roku 2018 bylo provedeno pravidelné proškolení 308 příslušníků a zaměstnanců v oblasti administrativní, personální a fyzické bezpečnosti, včetně bezpečnosti informačních a komunikačních systémů a kryptografické ochrany. Cílem proškolení bylo osvojení si zásad a principů OUI a tím i maximální snížení rizika porušování povinnosti při OUI uložených zákonem a prováděcími předpisy.

Oblasti zamezení úniku utajovaných informací z GIBS byla i v roce 2018 věnována značná pozornost. K eliminaci těchto neúmyslných úniků jsou kontinuálně aplikována důsledná preventivní opatření a školicí procesy, mající za cíl posílení odborných znalostí jednotlivých fyzických osob tak, aby se minimalizoval počet individuálních selhání. Efektivitu těchto procesů dokládá skutečnost, že v roce 2018 byl Národním bezpečnostním úřadem řešen pouze 1 případ nedbalostního porušení zákona o OUI bývalým příslušníkem GIBS.

V rámci zajištění OUI byla průběžně poskytována metodická, konzultační a poradenská činnost v oblasti bezpečnosti informačních a komunikačních systémů, personální, administrativní a fyzické bezpečnosti.

Na základě celkového vyhodnocení, které vychází z vlastní praktické, preventivní, metodické a kontrolní činnosti, je možno konstatovat, že OUI v roce 2018 byla u GIBS zajištěna v souladu s požadavky zákona o OUI, prováděcích právních předpisů a interních aktů řízení.

3 KONTROLA V GENERÁLNÍ INSPEKCI BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

3.1 Vnější kontrola

Vnější kontroly jsou v GIBS prováděny orgány a institucemi, které mají podle příslušných zákonů právo provádět kontroly jednotlivých dílčích činností. V roce 2018 neproběhla u GIBS žádná kontrola.

Kontrolní orgány Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Základní kontrolní orgán Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (dále jen „PSP“) k činnosti GIBS byl zřízen na základě zákona o GIBS.²⁾ Se Stálou komisí pro kontrolu činnosti GIBS (dále jen „kontrolní komise“) byly nastaveny parametry součinnosti a vymezeny oblasti kontrolní činnosti již při prvním ustanovení po volbách do PSP v roce 2013.

Ze strany GIBS je poskytována plná spolupráce k naplnění všech zákonných zmocnění této kontrolní komise. Kontrolní komisi byla v průběhu roku 2018, mimo jiné, poskytnuta součinnost formou písemného stanoviska v 73 případech, z toho 38 stanovisek bylo zpracováno oddělením vnitřní kontroly a 35 stanovisek kanceláří ředitele.

3.2. Vnitřní kontrola

Vnitřní kontrolní činnosti GIBS jsou zajištěny oddělením vnitřní kontroly a interním auditorem.

Oddělení vnitřní kontroly

Oddělení vnitřní kontroly (dále jen „OVK“) bylo v roce 2018 v rámci organizační GIBS součástí odboru kontroly. OVK provádí vyhledávání, odhalování a prověřování TČ příslušníků a zaměstnanců GIBS, v rozsahu a postupem podle příslušných právních předpisů. Dále prověřuje stížnosti a podněty na příslušníky a zaměstnance GIBS a provádí vnitřní kontrolu.

V roce 2018 pracovníci OVK přijali celkem 52 stížností. Z toho prověřovali 38 stížností na úřední postup a 14 stížností na chování či jednání příslušníků a zaměstnanců GIBS. Z celkového počtu bylo 10 stížností vyhodnoceno jako důvodné a 42 jako nedůvodné. V případě částečně důvodných a důvodných stížností byl vždy vyrozuměn příslušný služební funkcionář za účelem přijetí adekvátních opatření k zamezení závadného jednání či postupu.

²⁾ Viz ustanovení § 57 zákona o GIBS.

Tabulka č. 4 – Struktura stížností na pracovníky GIBS

Struktura stížností		Důvodné
38x stížnost na úřední postup	2x na průtahy a nečinnost při prošetřování věci	1x
	1x na postup při vyrozumívání	1x částečná
	15x na postup a způsob při vyřízení věci	1x, 2x částečná
	2x na postup při příjmu podání	1x
	2x na způsob vedení domovní prohlídky	0
	2x na postup při zadržení osoby podezřelé	0
	4x na neumožnění nahlédnutí do spisu	1x částečná
	2x na odepření předání úředního záznamu	0
	8x stížnost opakovaná – vyřízení předch. stížnosti	1x, 1x částečná
14x stížnost na chování	1x na nevhodné chování mimo službu	0
	11x na nevhodné chování při podání vysvětlení	1x částečně
	1x na nevhodné chování při příjmu oznámení	0
	1x na nevhodné chování při šetření na místě	0

Pracovníci OVK provedli celkem 48 kontrolních šetření na základě podnětu na protiprávní jednání příslušníků a zaměstnanců GIBS. Z tohoto počtu byly 4 případy předány k dalšímu opatření příslušnému služebnímu funkcionáři a jedenkrát byl případ předán na NBÚ.

V roce 2018 bylo pracovníky OVK vedeno 9 trestních spisů v režimu prověřování, přičemž v 1 případě byl podán návrh na zahájení trestního stíhání (trestní stíhání zahájeno 4.1.2019) a v 1 případě byl příslušník GIBS odevzdán ke kázeňskému projednání. V roce 2018 nebyl trestně stíhán žádný příslušník ani zaměstnanec GIBS. V tabulce č. 2 jsou znázorněny výstupy činnosti OVK za rok 2018 ve srovnání s rokem 2017.

Tabulka č. 5 - Výstupy činnosti oddělení vnitřní kontroly GIBS

Typ činnosti oddělení vnitřní kontroly GIBS		2018	2017	
podněty fyzických a právnických osob	Celkem	52	27	
	stížnost na chování a jednání	14	6	
	stížnost na úřední postup	38	21	
	důvodné a částečně důvodné	10	7	
	Nedůvodné	42	20	
vlastní kontrolní průzkumy	Celkem	48	63	
	se zjištěním poznatku o protiprávním jednání	5	5	
	bez poznatku	43	58	
trestní řízení	prověřováno podezření z TČ	9	9	
	zahájeny úkony trestního řízení	2	5	
	návrh na zahájení trestního stíhání	1	0	
	odevzdání ke kázeňskému projednání	1	3	

Interní audit

Interní audit je v GIBS zřízen v souladu se zákonem č.320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o finanční kontrole“), ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2018 proběhly v souladu s upraveným plánem činnosti interního auditu celkem 2 audity se zaměřením na zadávání veřejných zakázek a na fond kulturních a sociálních potřeb. Víceméně je auditorem navrhováno dodržování interních aktů řízení, nastavení systému kontrol pro úplnost dokumentace směrem k veřejným zakázkám a nastavení systému kontrol při stanovení výdajů FKSP.

V tomto období bylo zjištěno 5 závad, kdy na základě vydaného doporučení byly veškeré nedostatky řádně odstraněny a to ve stanovených termínech.

Rizika v roce 2018 byla řízena a sledována prostřednictvím jednotného systému, který je vypracován v rámci GIBS.

Na rok 2019 jsou plánovány 2 audity se zaměřením na oblast zvláštních finančních prostředků a na ochranu osobních údajů ve smyslu obecného nařízení EU (GDPR). Kromě samotného výkonu auditů činnost interního auditu bude i nadále zaměřena na metodickou a konzultační oblast.

4 SPOLUPRÁCE

4.1 Bezpečnostní sbory

V rámci jednání k různým tématům se vedení GIBS pravidelně setkává s vedením BS. Probíhají rovněž koordinační schůzky v případě potřeby řešení nenadálých problémů. Spolupráce je uskutečňována jak s pracovníky vnitřních kontrol těchto sborů, tak s manažery všech úrovní řízení. Spolupracuje se také při získávání příslušníků s kvalifikačními a odbornými předpoklady pro výkon služby u GIBS.

Novým vedením GIBS je nastavována spolupráce s BS, kdy v rámci této spolupráce se pracuje na uzavření vzájemných dohod. Spolupráce s P ČR, CS ČR a VS ČR probíhá mimo jiné na vrcholné úrovni v rámci jednání Metodické rady pro BS zřízené ředitelem GIBS. Činnosti Metodické rady byla ke konci roku 2018 vyhodnocena a v roce 2019 bude představena nová koncepce vrcholným funkcionářům BS k diskusi.

Jsou nastaveny mechanismy spolupráce a předávání informací s jednotlivými kontrolními pracovišti Policejního prezidia ČR, Generálního ředitelství VS ČR a Generálního ředitelství cel.

Výkonná pracoviště GIBS úzce spolupracují s řediteli krajských ředitelství P ČR za účelem nastavení pravidel součinnosti na teritoriální úrovni.

Součinnost GIBS a zpravodajských služeb v ČR je zaměřena zejména na výměnu informací, kriminalisticko-technické činnosti a operativně pátrací činnosti.

Byla také nastavena úzká spolupráce s Vojenskou policií, především v oblasti kriminalisticko-technické činnosti, kdy je v současné době připravena k podpisu dohoda o součinnosti.

4.2 Státní zastupitelství

V rámci orgánů činných v trestním řízení, je pro činnost GIBS spolupráce se státními zastupitelstvími stěžejní. Tato spolupráce se řídí především trestním řádem. Státní zástupce je pro GIBS orgánem, který po linii trestního řízení vykonává dozor nad zákonností v přípravném řízení s tím, že případné pokyny státního zástupce jsou pro policejní orgán, GIBS, závazné. Drtivou většinu trestních věcí dozorují krajská státní zastupitelství, v Praze městské státní zastupitelství. Případy s přesahem např. do hospodářské kriminality pak může dozorovat i vrchní státní zastupitelství. GIBS se snaží udržovat vysokou úroveň součinnosti.

Pro rok 2019 se plánuje prohloubení spolupráce GIBS a státního zastupitelství v oblasti vzdělávání příslušníků GIBS, kteří se budou moci účastnit, spolu s pracovníky justice, vzdělávacích programů Justiční akademie. Uvedené by mohlo zvýšit kvalitu práce GIBS.

4.3 Spolupráce s ostatními subjekty

Pro zajištění efektivní činnosti spolupracuje GIBS také s dalšími subjekty veřejné správy. Jde zejména o oblasti výměny informací, kriminalisticko-technické činnosti, operativně pátrací činnosti a logistické podpory. To se týká Finančního analytického úřadu, Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a dalších subjektů státní správy.

Z ostatních subjektů spolupracuje GIBS především s útvary integrovaného záchranného systému ČR, jednotkami obecní policie, Magistrátem hl. m. Prahy a samosprávami měst a obcí.

Specifickou oblastí je spolupráce a součinnost GIBS s úřadem vládního zmocněnce pro zastupování ČR před ESLP a Oddělením pro koordinaci boje s korupcí Úřadu vlády ČR.

Další specifickou oblastí je rovněž spolupráce s vnějšími kontrolními subjekty, mezi které patří Národní bezpečnostní úřad, Úřad pro ochranu osobních údajů a další instituce. GIBS těmto institucím poskytuje v rámci výměny informací plnou součinnost, která vyplývá z právního postavení subjektů a jejich zákonných zmocnění.

4.4 Mezinárodní spolupráce

V roce 2018 pokračovalo posilování mezinárodní spolupráce s partnery zahraničních bezpečnostních sborů (zejména Ukrajiny, Srbska a Moldavska) a ve spolupráci s Ministerstvem vnitra bylo pokračováno v Rozvojové bezpečnostní spolupráci, kdy dochází zejména k výměně praktických zkušeností v oblasti provádění zkoušek spolehlivosti.

GIBS se zúčastnila expertní mise v rámci projektu TAIX (Evropská komise) workshopu s názvem „Workshop on Ethics for Border Management Staff“ a aktivně působila v mezinárodní platformě EPAC/EACN (European Partners against Corruption/European Anti-Corruption Network).

GIBS ve spolupráci se Stálou komisí pro kontrolu činnosti GIBS Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR uskutečnila v listopadu 2018 pracovní jednání se zástupcem GSOC (Garda Síochána Ombudsman Commission).

4.5 Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

GIBS v průběhu roku 2018 plnila úkoly povinného subjektu vyplývající z ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon 106/1999 Sb.“)

V roce 2018 vyřizovala GIBS celkem 76 žádostí o informace ve smyslu zákona 106/1999 Sb. Ve 23 případech bylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí (úplném) a ve 13 případech bylo vydáno rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti ve smyslu ustanovení § 15 zákona 106/1999 Sb. Proti těmto rozhodnutím bylo v 19 případech podáno odvolání.

V roce 2018 byly vyhlášeny 3 rozsudky soudů, kterými bylo přezkoumáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, vedený pod sp. zn. 9 As 5/2018-88

U Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí ředitele GIBS, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí GIBS o částečném odmítnutí žádosti žalobce o poskytnutí informací; žalobce žádal o informace k úředním služebně činným osobám bezpečnostního sboru s uvedením služební hodnosti, jména, příjmení, služebního místa a útvaru, u něhož působí a podílely se na nedostatečně účinném vyšetřování v konkrétní věci, dále požadoval informace o služebním příjmu, který byl těmto osobám vyplacen v letech 2014 a 2015, s uvedením všech složek, uvedením roku jejich narození a obce trvalého pobytu. Městský soud v Praze rozhodnutí ředitele GIBS zrušil a věc vrátil povinnému subjektu k dalšímu řízení. GIBS podala kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, který kasační stížnost zamítl.

Rozsudek Městského soudu v Praze, vedený pod sp. zn. 8 A 77/2018-61-64

Žalobce se žalobou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí ředitelky GIBS, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí GIBS, jímž byla odmítnuta jeho žádost o poskytnutí informace; žalobce žádal o zaslání dokumentu, kterým bylo v pravomoci služebního funkcionáře vyřešeno nedodržování právní normy příslušníkem bezpečnostního sboru v trestní věci. Městský soud v Praze rozhodnutí ředitelky GIBS zrušil a věc vrátil povinnému subjektu k dalšímu řízení.

Rozsudek Městského soudu v Praze, vedený pod sp. zn. 8 A 76/2018-63-66

Žalobce se podanou žalobou domáhal u Městského soudu v Praze zrušení rozhodnutí ředitelky GIBS, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí GIBS, jímž byla odmítnuta žádost žalobce o poskytnutí informace; žalobce žádal o zaslání provozního řádu areálu budovy a sdělení kdy a kým byl vydán. Soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle zákona 106/1999 Sb. vynaložila GIBS za náhradu řízení v roce 2018 finanční částku ve výši 11.903,75 Kč.

V roce 2018 bylo podáno 5 stížností proti postupu povinného subjektu. Tři stížnosti byly podány stejným stěžovatelem z důvodů uvedených v ustanovení § 16a odst. 1 písm. c) zákona, kvůli nespokojenosti s postupem povinného subjektu a tvrzenému

neposkytnutí informací v požadovaném rozsahu, ve dvou případech bylo stěžovateli vyhověno a požadovaná informace doplněna. V jednom z těchto případů byla opakovaná stížnost rozhodnutím zamítnuta. Ve dvou stížnostech žadatel z důvodů popsaných v ustanovení § 16a odst. 1 písm. d) zákona nesouhlasil s vyšší požadované úhrady za poskytnutí informací. V jednom případě byl rozhodnutím o stížnosti postup povinného subjektu potvrzen, v případě druhém byla stížnost žadatelem vzata zpět.

Další informace vztahující se k uplatňování zákona č. 106/1999 Sb., v platném znění, taxativně vymezené v ustanovení § 5 zákona jsou zveřejněny na úřední desce před vstupem do sídla úřadovny GIBS, a současně na elektronické úřední desce způsobem umožňujícím dálkový přístup na adrese internetových stránek www.gibs.cz.

4.6 Vztahy s veřejností a médií

Komunikace s veřejností, zejména příjem oznámení, podnětů a dotazů, je na GIBS zajišťována prostřednictvím nepřetržité služby na centrálním pracovišti v Praze. Další způsob kontaktu s veřejností umožňuje elektronická podatelna a datová schránka. Na úřední desce a internetových stránkách GIBS jsou vyvěšeny povinně zveřejňované informace, zprávy o činnosti GIBS a kontakty na jednotlivá oddělení a pracoviště GIBS v rámci celé ČR.

Mediální komunikace byla zajišťována primárně cestou tiskového mluvčího a to buď osobně, telefonicky, elektronicky nebo prostřednictvím zveřejňovaných tiskových zpráv na oficiálních webových stránkách www.gibs.cz, kterých bylo v roce 2018 zveřejněno celkem 29. Tiskové zprávy se netýkaly pouze protiprávních jednání příslušníků a zaměstnanců BS, ale také informovaly o aktuální situaci a personálních změnách ve vedení GIBS.

5 EKONOMIKA A PERSONALISTIKA

Za problematiku ekonomického zabezpečení na GIBS odpovídá vedoucí ekonomického odboru - hlavní ekonom. Ten přímo řídí ekonomický odbor, oddělení finančně-plánovací a oddělení správy majetku. Pracovníci těchto oddělení provádí veškeré činnosti, které vyplývají z postavení GIBS jako samostatné organizační složky státu s vlastní rozpočtovou kapitolou, a z aktuálních potřeb organizace.

Hospodaření s veřejnými prostředky v letech 2016 – 2017 včetně nastavení a funkčnosti vnitřního kontrolního systému bylo předmětem veřejnosprávní kontroly zahájené Ministerstvem financí v únoru 2018 a prováděné podle § 7 odst. 3 zákona č. 320/2000 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. Čtyři zjištěné závady, z nichž tři se týkaly ekonomického úseku, byly předány k došetření Finančnímu úřadu pro Prahu 1, který v době zpracování výroční zprávy ještě kontrolu neukončil. U ostatních závad byla bezodkladně přijata opatření k nápravě nežádoucího stavu a k zamezení jejich opakování.

5.1 Rozpočet

Usnesením č. 65 ze dne 19. prosince 2017 schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2018. Pro kapitolu 376 - Generální inspekce bezpečnostních sborů byl schválen celkový objem příjmů ve výši 65.519.242 Kč a celkový objem výdajů ve výši 397.380.643 Kč.

Na konci II. čtvrtletí byl rozpočet kapitoly zvýšen o částku 162.500 Kč na úkor rozpočtu kapitoly 314 – Ministerstvo vnitra na realizaci projektů Bezpečnostní rozvojové spolupráce v roce 2018.

V průběhu III. čtvrtletí byl rozpočet kapitoly, na základě usnesení vlády č. 352 ze dne 6. června 2018 snížen o částku 2.000.000,- Kč ve prospěch rozpočtu kapitoly 333 – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na dofinancování rozpočtu regionálního školství a podporu lékařských fakult.

V průběhu IV. čtvrtletí byl rozpočet kapitoly navýšen o částku 12.342.000 Kč, na vrub kapitoly 398 – Všeobecná pokladní správa, položka Vládní rozpočtová rezerva, která byla účelově určena na „sociální dávky“. Konkrétně byly navýšeny výdaje na odchodné o částku 6.210.000 Kč a na výplatu výsluhového příspěvku o částku 6.132.000 Kč. V průběhu roku byly zapojeny nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 6.653.431,40 Kč, takže Konečný rozpočet výdajů byl ve výši **414.502.407,87 Kč**.

Celkové výdaje za rok 2018 dosahují 108,36 % roku 2017, z toho běžné výdaje představují 113,64 % výše běžných výdajů roku 2017 a kapitálové výdaje dosahují 22,44 % kapitálových výdajů roku 2017.

Tabulka č. 6: **Rozpočet GIBS v roce 2018 (Kapitola 376)**(v tis. Kč)

Základní ukazatele	2015	2016	2017	2018	Index 2018/2017
Příjmy celkem	43 486,87	44 834,48	58 390,39	65 924,67	112,90%
Výdaje celkem	270 490,91	282 522,69	374 944,52	406 274,93	108,36%
Z toho běžné výdaje	264 540,55	276 943,19	353 223,84	401 400,69	113,64%
Z toho kapitálové výdaje	5 950,36	5 579,50	21 720,68	4 874,24	22,44%

Příjmy kapitoly 376 dosáhly celkové výše 65.924,67 tis. Kč. Z této částky připadá na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti GIBS částka 64.602,59 tis. Kč oproti rozpočtu po změnách ve výši 65.519,24 tis. Kč. Tyto příjmy tedy byly plněny na 98,60 %. Na tuto skutečnost měl vliv zejména odečet úhrnu zúčtovaných dávek nemocenského pojištění od pojistného dle § 25, odst. 6 zákona č. 589/1992 S. o pojistném na sociálním zabezpečení či zohlednění dle § 15a) téhož zákona a dále i objem vyplacených mzdových prostředků příslušníků GIBS za měsíc prosinec 2017, který byl nižší, než objem za měsíc prosinec 2018. Příjmy z pojistného jsou rozpočtovány z objemu mzdových prostředků příslušníků za příslušný rok, ale odvod za měsíc prosinec je příjmem roku následujícího.

Nedaňové příjmy byly vykázány v celkové výši 832,97 tis. Kč. Z nich připadá na příjmy za pořizování kopií spisů dle trestního řádu částka ve výši 3,93 tis. Kč, na příjmy za úhradu nákladů za provoz ve služebních bytech částka ve výši 58,63 tis. Kč a na příjmy obdržené jako úhrada nákladů v souvislosti s poskytováním informací dle zákona 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím částka ve výši 8,23 tis. Kč. Na příjmy z pronájmu majetku (zejména se jedná o ubytování „cizích rekreatantů“ v rekreačním zařízení) připadá částka ve výši 150,98 tis. Kč. Za pokutu uloženou v trestním řízení bylo vybráno 5,00 tis. Kč a částka 0,21 tis. Kč představuje smluvní pokutu. Přijata plnění od pojišťoven za škody na služebních dopravních prostředcích byla přijata částka ve výši 278,34 tis. Kč a ostatní nekapitálové náhrady, zejména za inkasované dobropisy a náhrady za škody způsobené příslušníky či zaměstnanci GIBS, byly ve výši 327,65 tis. Kč. V kapitálových příjmech je zařazena částka 371,00 tis. Kč za odprodej deseti služebních dopravních prostředků. V rámci neinvestičních přijatých transferů je zařazena částka 118,11 tis. Kč, která představuje zbylou část

nevyčerpaných mzdových prostředků, včetně výdajů s nimi souvisejících, za prosinec roku 2017.

Výdaje kapitoly 376 byly čerpány částkou ve výši 406.274,93 tis. Kč. Z této částky připadá na běžné výdaje 401.400,69 tis. Kč a na kapitálové výdaje částka 4.874,24 tis. Kč.

Největší podíl na výdajích, přes ¾ tvořily náklady na platy a ostatní provedenou práci, včetně příslušenství pro příslušníky a zaměstnance. Tento poměr zcela odpovídá významu, který pro GIBS mají lidské zdroje.

V rámci běžných výdajů bylo na **platy a ostatní provedenou práci**, včetně příslušenství vynaloženo **318.906,41 tis. Kč**. Oproti minulému roku bylo čerpání vyšší o 27.685,39 tis. Kč. Tento nárůst je způsoben navýšením objemu mzdových prostředků z důvodu navýšení tarifních platů od 1. 11. 2017. Z celkově vyčerpané částky 318.906,41 tis. Kč připadla na platy zaměstnanců částka 26.351,98 tis. Kč a na platy příslušníků GIBS částka 206.527,60 tis. Kč. Na odměny za práci podle dohod uzavíraných podle zákoníku práce mimo pracovní poměr bylo vynaloženo 561,86 tis. Kč včetně částky 159,05 tis. Kč, která představuje zapojené nároky z nespotřebovaných výdajů, které byly čerpány v souladu s ustanovením § 47 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Z důvodu menšího rozsahu provedených prací mimo pracovní poměr tak došlo k nedočerpání částky 756,97 tis. Kč. Na kázeňské odměny příslušníků, vyplácené dle § 49, zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, byla vynaložena částka 1.234,00 tis. Kč. Na související povinné pojistné placené zaměstnavatelem bylo vyčerpáno 72.146,71 tis. Kč.

Na povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti byla vyčerpána částka ve výši 79.573,38 tis. Kč a na převody FKSP pak částka 4.657,59 tis. Kč. Zvýšené čerpání v roce 2018 vychází z navýšení mzdové základny pro výpočet těchto příslušenství.

Tabulka č. 7: Výdaje na lidské zdroje v roce 2018 (Kapitola 376)(v tis. Kč)

Základní ukazatele	2015	2016	2017	2018	Index 2018/2017
Mzdové náklady vč. souvisejících výdajů	211 315,87	218 404,03	291 221,03	318 906,41	109,51%
Sociální dávky	8 038,44	15 488,19	15 770,37	37 066,94	235,04%

Na oblast osobních výdajů navazují vyplacené sociální dávky, které tvoří zejména výsluhové náležitosti (odchodné a výsluhový příspěvek), tj. mandatorní výdaje vyplácené příslušníkům při ukončení služebního poměru.

Na sociální dávky bylo celkem vyčerpáno 37.066,94 tis. Kč. Z této celkové částky připadá na nemocenské, které je vyplácené nad 30. den trvání pracovní neschopnosti příslušníků GIBS částka ve výši 365,70 tis. Kč a na peněžitou pomoc v mateřství připadá částka ve výši 314,29 tis. Kč. Čerpání obou těchto dávek vykazuje oproti minulým létům nárůst, který byl dán jak vyšší nemocností příslušníků GIBS v roce 2018 než v předcházejících letech, tak i vyšším počtem osob čerpajících peněžitou pomoc v mateřství. Za ostatní běžné výdaje bylo uhrazeno celkem 45.427,34 tis. Kč.

Z výdajů na odměny za užití duševního vlastnictví bylo vyčerpáno 297,74 tis. Kč zejména na odměny za užití počítačových programů.

V seskupení Výdaje na některé úpravy hmotných věcí bylo vyčerpáno 69,23 tis. Kč na podlimitní technické zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku, kdy objemově nejvýznamnější akcí byla úprava vstupu do areálu ve Skokanské ulici v Praze.

Za nákup materiálu byla v rámci celého seskupení položek uhrazena částka ve výši 8.812,66 tis. Kč, finanční prostředky byly použity zejména na nákup drobného hmotného dlouhodobého majetku (6.288,40 tis. Kč) a ostatního materiálu (2.373,76 tis. Kč). Z položky drobného hmotného dlouhodobého majetku byl uhrazen nákup „30 ks PC a notebooků s certifikací „V“ a „D“ ve výši 656,43 tis. Kč, nákup výpočetní techniky ve výši 1.066,94 tis. Kč, nákup přenosné výpočetní techniky ve výši 1.635,22 tis. Kč, nákup spojovací techniky v celkové výši 816,16 tis. Kč, nákup monitorů ve výši 207,11 tis. Kč a nákup kancelářského nábytku ve výši 248,41 tis. Kč, kterým byl částečně obměněn a doplněn kancelářský nábytek v objektech Praha – Skokanská, dále pak na pracovišti pro Prahu a Středočeský kraj v Praze v objektu areálu Na Dračkách či v expoziturách v Hradci Králové, Pardubicích, Brně, Ústí nad Labem a v Karlových Varech. Dále byl doplněn početní stav služebních zbraní ve výši 62,40 tis. Kč či prostředků nutných k zadržení pachatelů ve výši 36,00 tis. Kč. Ze zbývajících prostředků byla pořízena jak kriminalistická a výpočetní techniky pro přímý výkon služby, tak i ostatní vybavení sloužící k zajištění podpory výkonu služby.

Nákup materiálu zahrnoval zejména nákup střeliva do služebních zbraní ve výši 617,10 tis. Kč, nákup tonerů pro výpočetní techniku ve výši 502,74 tis. Kč a nákup komponentů k výpočetní technice ve výši 385,04 tis. Kč, které slouží jak k navýšení výkonu stávající kriminalistické a výpočetní techniky, tak i k jejím opravám. Významnou položkou je i nákup pneumatik pro služební dopravní prostředky ve výši 175,63 tis. Kč. Zbylé finanční prostředky byly spotřebovány za výdaje nutné k zajištění jak vlastního výkonu služby, tak i k zajištění provozu jednotlivých expozitur. Zbývajících výdaje

představují nákup potravin k zajištění stravování při celostátních služebních poradách, nákup ochranných pomůcek, zdravotnického materiálu k doplnění lékárníček na jednotlivých expoziturách, autolékárniček, pracovních oděvů a obuvi pro zaměstnance GIBS a odborných knih a publikací.

Úroky a ostatní finanční výdaje byly čerpány ve výši 1,52 tis. Kč za realizované kurzové ztráty při zpětném prodeji valut v souvislosti se služebními cestami do zahraničí.

Za nákup vody, energie a paliv bylo vyčerpáno 9.846,22 tis. Kč, což je srovnatelné čerpání jako v loňském roce. Největší část spotřebovaných finančních prostředků připadá na nákup pohonných hmot do služebních dopravních prostředků ve výši 5.517,69 tis. Kč. Čerpání těchto výdajů je, při srovnatelném počtu ujetých kilometrů, stejné jako v roce 2017. Zbylou část výdajů tvoří finanční prostředky vynaložené na zajištění provozu jak hlavní budovy ve Skokanské ulici, tak i jednotlivých expozitur a služebních bytů, kdy největší objem tvoří výdaje za spotřebu elektrické energie a plynu.

Za nákup služeb bylo vyčerpáno 12.416,37 tis. Kč. Největší objem finančních prostředků ve výši 3.481,72 tis. Kč připadá na úhradu nájemného za prostor v objektech, které nejsou ve vlastnictví České republiky. Jedná se zejména o pracoviště pro Prahu a Středočeský kraj v Praze v objektu areálu Na Dračkách, dále o prostory expozitur v Liberci a Plzni. Za ostatní služby bylo celkem uhrazeno 3.034,85 tis. Kč a objemově největší položku představují výdaje za služby spojené s užíváním prostor v objektu areálu Na Dračkách ve výši 842,16 tis. Kč. V ostatních službách jsou, mimo jiné, zařazeny výdaje na provedení STK u služebních dopravních prostředků či revize spojené s provozem a zabezpečením jednotlivých budov. Za služby radiokomunikací a telekomunikací bylo uhrazeno 2.453,11 tis. Kč. Další významnou položkou jsou výdaje za podporu užívání softwarových produktů ve výši 2.932,54 tis. Kč. Zde došlo oproti loňskému roku k výraznému nárůstu čerpání, který byl způsoben větším množstvím užívaných produktů pro přímý výkon služby. Zbývající část výdajů tvoří poštovné, poplatky za služby spojené se správou budov a služebních bytů, školení a vzdělávání pracovníků a další související služby.

V rámci ostatních nákupů bylo vyčerpáno 7.691,65 tis. Kč, což je srovnatelné s rokem předchozím. Finanční prostředky byly použity zejména na zajištění oprav a údržby služebních dopravních prostředků ve výši 3.094,23 tis. Kč. V rámci stavebních oprav a udržovacích prací byly z objemově významnějších prací provedeny opravy vjezdových závor a potrubí kanalizace v areálu Praha, Skokanská, oprava odvodnění v objektu expozitury v Ústí nad Labem a oprava hromosvodů a výměna radiátorů v účelovém zařízení Barrandov. Do čerpání výdajů tohoto seskupení se výrazně promítá i výplata náhrady za neposkytnutí služební výstroje příslušníkům GIBS, vyplácená dle § 134, odst. 5 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků

bezpečnostních sborů ve výši 1.770,81 tis. Kč, výdaje spojené s tuzemským i zahraničním cestovním ve výši 590,87 tis. Kč a uhrazeny byly též licence k programovému vybavení ve výši 817,59 tis. Kč. Zbylé výdaje představují výdaje na pohoštění a účastnické poplatky na tuzemských konferencích.

Výdaje související s neinvestičními nákupy byly vyčerpány ve výši 3.087,18 tis. Kč a použity byly zejména na úhradu znalečného, výplatu odměn advokátům ex-offo a svědečného v souvislosti se služební činností GIBS v celkové výši 2.790,21 tis. Kč. Dále byly v tomto seskupení zařazeny výdaje na platby společenství vlastníků na výdaje spojené se správou, provozem a opravami společných částí budovy, kde jsou umístěny služební byty GIBS ve výši 205,75 tis. Kč a výdaje na nákup věcných darů, zahrnující například předměty, které jsou následně předávány příslušníkům GIBS jakožto kázeňská odměna podle § 49 odst. 2, písm. b) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů či jsou předávány příslušníkům jiných bezpečnostních sborů nebo jiným osobám v celkové výši 91,22 tis. Kč.

Z výdajů seskupení „Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům“ ve výši 5,12 tis. Kč byly uhrazeny manipulační poplatky za vydání parkovacích karet.

Finanční prostředky ve výši 89,61 tis. Kč byly, v souladu s ustanoveními §§ 192 až 194 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, čerpány na výplatu náhrady mzdy zaměstnancům GIBS za prvních 21 dnů dočasné pracovní neschopnosti.

Částka 3.000,00 tis. Kč byla vyčerpána na Zvláštní finanční prostředky, které jsou používány v souladu s § 77 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, a jsou používány k úhradě některých výdajů v souvislosti se získáváním poznatků o trestné činnosti, s používáním podpůrných operativně pátracích prostředků, používáním operativně pátracích prostředků podle trestního řádu a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osob. Výdaje určené na Zvláštní finanční prostředky jsou utajovanou informací ve smyslu přílohy č. 20, bodu 11, nařízení vlády ČR č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací, v platném znění, proto zde nejsou podrobněji rozepsány.

Schválený rozpočet kapitálových výdajů byl čerpán částkou ve výši 4.874,24 tis. Kč a jednalo se o výdaje zaregistrované v informačním systému programového financování (EDS/SMVS), v rámci titulu „Rozvoj a obnova materiálně technické základny GIBS II.“

Za „Programové vybavení“ bylo uhrazeno celkem 145,08 tis. Kč a jednalo se o pořízení „Softwaru pro analýzu dat“.

V rámci položky „Budovy, haly a stavby“ bylo vyčerpáno 50,45 tis. Kč a jednalo se o nákupy projektových dokumentací k akcím „Praha, Skokanská – vybudování přístřešku“ ve výši 28,50 tis. Kč a „Jihlava – zpevněná plocha pro parkování vozidel“ ve výši 21,95 tis. Kč.

Za položky „Stroje, přístroje a zařízení“ bylo uhrazeno 1.574,41 tis. Kč. Jednalo se o akci „Modernizace systému centralizované ochrany“ v objektu Na Dračkách ve výši 84,37 tis. Kč a nákup speciálních zařízení a techniky pro úsek speciálních služeb v celkové výši 1.490,04 tis. Kč.

Za nákup dopravních prostředků bylo uhrazeno 1.188,00 tis. Kč a jednalo se o služební dopravní prostředky pro úsek speciálních služeb.

Výpočetní technika byla pořízena v částce 1.916,30 tis. Kč a jednalo se o nákup „Rackové skříně“ ve výši 276,79 tis. Kč, pořízení „Systému detekce kybernetických událostí“ ve výši 738,83 tis. Kč, nákup „Serverů“ ve výši 383,02 tis. Kč a „Rozšíření diskového pole“ ve výši 517,66 tis. Kč.

5.2 Veřejné zakázky

V roce 2018 GIBS realizovala celkem 436 veřejných zakázek, prostřednictvím svého oddělení správy majetku. Na jejich realizaci se podílí nejen pracoviště veřejných zakázek, ale i odborní pracovníci skupiny movitého a nemovitého majetku.

Veřejné zakázky byly zadány a realizovány podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů a souvisejících prováděcích předpisů.

Tabulka č. 8: **Struktura veřejných zakázek GIBS**

druh zadání podle hodnoty veřejné zakázky	2018	
	počet	objem v Kč
podlimitní veřejné zakázky	1	2 448 900
veř. zakázky malého rozsahu	435	22 104 386
CELKEM	436	24 553 286

Nákupy komodit určených usnesením vlády č. 451 ze dne 15. 6. 2011, a od 1. 7. 2017 podle usnesení vlády č. 467 ze dne 21. června 2017 byly provedeny s využitím elektronického nástroje NEN. Celkem bylo pracovištěm veřejných zakázek tímto způsobem realizováno 54 zakázek.

Oblast movitého majetku

Vozový park GIBS činil na začátku roku celkem 160 dopravních prostředků. V průběhu roku došlo k nákupu 2 vozidel a bezúplatnému převodu 1 vozidla ke GIBS a 1 vozidla

od GIBS. Současně bylo odprodáno 10 vozidel jako nepotřebných. Celkem bylo ujetu 2.409.772 km s celkovými náklady na nákup pohonných hmot ve výši 5.404.729 Kč a opravy a údržbu ve výši 3.605.791Kč.

V oblasti výstrojního a výzbrojního majetku bylo zajištěno dovybavení GIBS ke služební přípravě nákupem pout a pouzder, reflexních vest a pásek, svítilen a střeliva. V oblasti stavebně-ubytovacího majetku došlo v roce 2018 k běžné obměně majetku např. dovybavení pracovišť kancelářským nábytkem prostřednictvím výroby nábytku u VS ČR, obměna varných konvic, regálů atd.

Každodenní činností bylo zásobování kancelářským a ostatním spotřebním materiálem, evidence všech skupin majetku v systému VEMA, a správa movitého majetku včetně zajišťování oprav a údržby majetku.

Důležitým úkolem bylo každoroční provedení fyzické inventarizace majetku, na kterém se podíleli všichni pracovníci oddělení správy majetku.

Oblast nemovitého majetku

GIBS hospodaří celkem s 20 vlastními objekty dislokovanými v Praze, Karlových Varech, Ústí n/L, Hradci Králové, Jihlavě, Zlíně, Olomouci a Ostravě. Další 3 objekty, které GIBS využívá, jsou nájemní a 5 objektů užívá formou výpůjčky od ostatních organizačních složek státu.

Od září 2018 začaly intenzivní práce na hledání nových prostor pro oddělení Praha a Středočeský kraj z důvodu obdržení výpovědi z nájemních prostor k 31. 7. 2019. Bylo požádáno o převod nevyužívaného objektu státu uvedeného v CRAB. V době zpracování výroční zprávy zatím nebylo o převodu rozhodnuto. Do doby jeho převodu a případné rekonstrukce bude nutné organizační součásti přestěhovat do jiných nájemních prostor.

Celkové náklady na zajištění provozu objektů (nájem, energie, revize atd.) činily celkem 8.491 tis. Kč, náklady na opravy, údržbu a investice celkem 2.475 tis. Kč

Další činností byla správa všech objektů GIBS, provádění drobné údržby vlastními pracovníky údržby a správci objektů, vedení agendy pro vodohospodářskou, energetickou a ekologickou činnost, zajišťování úklidu všech objektů (vč. nájmu a výpůjček), dodávky energií a médií, zajištění likvidace odpadu, zpracování faktur, prohlídky a odstranění závad zjištěných při prověrkách Bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární bezpečnosti.

5.3 Personální záležitosti a vzdělávání

Plánované početní stavy GIBS se pro rok 2018 nezměnily, tzn., že bylo k dispozici 279 systemizovaných služebních míst a 56 systemizovaných pracovních míst. Celkem tedy 335 míst.

V loňském roce, oproti let minulým, bohužel došlo k výraznému odchodu příslušníků do civilního sektoru nebo převedení k jinému bezpečnostnímu sboru. Jednalo se o 45 příslušníků. Od 1. ledna do 30. dubna 2018 podalo žádost o uvolnění ze služebního poměru 8 příslušníků, od 1.5.2018 do 31.8.2018 tak učinilo 29 příslušníků (z toho 6 příslušníků po 1.9.2018 svoji žádost vzalo zpět) a od 1. září 2018 do 31.12.2018 podalo žádost o uvolnění ze služebního poměru 14 příslušníků.

Oproti tomu bylo přijato celkem 20 nových příslušníků, z toho 6 příslušníků z civilního sektoru a 14 příslušníků bylo převedeno z jiných BS. Nutno poznamenat, že v průběhu podzimu byl zahájen výběr nových zkušených příslušníků, zejména z řad P ČR. Podstav k 1. lednu 2019 činil 26 volných systemizovaných služebních míst. Z toho cca 10 příslušníků již nastoupilo v průběhu ledna a února 2019. Do současné doby již proběhly i další pohovory v rámci nabídkových řízení, příslušníci dle zákona absolvovali psychologická vyšetření a v průběhu roku 2019 dojde k převedení ke GIBS po té, co budou uvolněni svými nadřízenými z jiného BS. Negativní vliv na délku doby, kdy budou příslušníci uvolněni k převedení na GIBS má zejména špatná personální situace i u ostatních BS.

Pokud jde o tolik žádoucí personální stabilitu, pak se značnými obavami registruje GIBS poslanecký návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 399), kdy předběžným průzkumem mezi příslušníky GIBSu zařazenými na úseku trestního řízení bylo zjištěno, že cca 40-50% (60-70 osob) osob by reálně uvažovalo o skončení služebního poměru v případě účinnosti právě zmíněné poslanecké novely. Nutno ještě podotknout, že na GIBS nastupují povětšinou zkušení příslušníci z jiných bezpečnostních sborů, kteří již jsou ve služebním poměru delší dobu a aktuálně z celkového počtu příslušníků generální inspekce je 8 příslušníků ve služebním poměru do 5-ti let služby, 13 příslušníků do 10-ti let služby, 38 příslušníků do 15-ti let služby, 79 příslušníků do 20-ti let služby, 60 příslušníků do 25-ti let služby, 41 příslušníků do 30-ti let služby, 17 příslušníků do 35-ti let služby a 3 příslušníci do 40-ti let služby. Průměrná doba služby příslušníka generální inspekce tak činí 20 let.

Personální stav u občanských zaměstnanců je stabilizovaný. Sice v průběhu roku odešlo 8 zaměstnanců, ale na jejich pracovní místa byli ihned přijati noví zaměstnanci. K 31. prosinci 2018 je zde podstav jednoho zaměstnance, ale byla již podepsána pracovní smlouva s novým zaměstnancem, který nastoupil k 1. lednu 2019.

Smluvně zajišťovaná spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, včetně základní odborné přípravy pro příslušníky GIBS, vychází z Realizační dohody o součinnosti mezi GIBS a Ministerstvem vnitra ČR, ze smlouvy o spolupráci při odborné přípravě s Ministerstvem vnitra a ze smlouvy o spolupráci mezi GIBS a Policejní akademií ČR v Praze. Kurzy poptávané GIBS, které jsou zaměřeny na nové vývojové trendy a změny právních norem, jsou zajišťovány odbornými školami P ČR a Policejní akademií ČR v Praze. V roce 2018 absolvovali příslušníci GIBS na Policejní akademii ČR v Praze několik kurzů ke zdokonalení jejich odborné úrovně, zejména pak v oblasti trestního řízení. Jednalo se o kurzy „Domácí násilí a stalking, Zajišťování

a odčerpávání výnosů z trestné činnosti v praxi policejního orgánu, Trestní odpovědnost právnických osob, Daňová kriminalita a Kybernetická trestná činnost“. Vzdělávání pracovníků GIBS je zajištěno také prostřednictvím různých vzdělávacích institucí. Jedná se zejména o specializované kurzy, které nejsou zařazeny ve vzdělávacím programu škol P ČR a Policejní akademie ČR v Praze, např. Manipulace s utajovanými informacemi podle platné legislativy, Poskytování informací ve veřejné správě, Veřejné zakázky malého rozsahu, Elektronizace veřejných zakázek, Zneužití zákona 106 ve správním řízení se soudcem NSS, Dopady evropských nařízeních eIDAS a GDPR na výkon spisové služby a Manažér BOZP. Tyto kurzy jsou prováděny soukromými subjekty. Celkové náklady na vzdělávání pracovníků GIBS v roce 2018, včetně školení Bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a školení řidičů, činily 143,445 tis. Kč.

Standardní služební příprava příslušníků GIBS je zajišťována vlastními silami a prostředky.

ZÁVĚR

Jak již bylo uvedeno mezi hlavní činnosti GIBS patří zejména prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán TČ příslušníkem BS. V loňském roce, oproti roku předchozímu, byl sice zaznamenán zhruba 15% pokles celkového protiprávního jednání, nicméně četnost těchto jednání zůstala na velmi vysoké úrovni. Dle zjištění GIBS se protiprávních jednání dopouštějí zejména řízení příslušníci BS na úrovni praporčických hodností s délkou služby do 15-ti let zařazených převážně na území hlavního města Prahy. Takových jednání bylo nejvíce zjištěno u příslušníků P ČR, kdy jedním z důvodů může být jejich početní zastoupení v rámci BS.

Na úseku provádění zkoušek spolehlivosti BS bylo v roce 2018 provedeno 40 zkoušek, ale pouze v pěti případech bylo zjištěno protiprávní jednání u příslušníků BS, z čehož vyplývá, že se jedná především o selhání jednotlivců, nikoliv o systémový problém.

V roce 2018 pracovníci OVK GIBS zaznamenali celkem 52 stížností na příslušníky a zaměstnance GIBS, což představuje bezmála 100% nárůst oproti roku 2017. Tento nárůst může být zejména způsoben nastavením nového systému vyřizování těchto stížností. Zatímco dříve byly stížnosti na pracovníky GIBS v některých případech postupovány přímo na teritoriální pracoviště, kde byl pracovník, vůči kterému stížnost směřovala zařazen, nyní na základě rozhodnutí nového vedení GIBS jsou všechny stížnosti zasílány na OVK z důvodu jejich nestranného a řádného prošetření.

V roce 2018 došlo ke značným personálním změnám, zejména k vyššímu odchodu příslušníků a obměně kompletního vedení GIBS. V souvislosti se schválenou reorganizací, kdy byla rozšířena pravomoc vedoucích příslušníků teritoriálních pracovišť, bylo vyhlášeno několik nabídkových, ale také výběrových řízení a tím se početní stavy téměř doplnily o kvalifikované příslušníky nejen z řad BS, ale také z civilního sektoru. V rámci této reorganizace bylo vytvořeno oddělení s celorepublikovou působností a to oddělení závažné trestné činnosti, které v průběhu roku 2019 bude doplněno o dostatečný počet příslušníků.

Mezi hlavní úkoly pro rok 2019 bude především patřit zaměření se na četnost a kvalitu vyhledávání, odhalování, prověřování a vyšetřování závažné trestné činnosti. Nadále bude probíhat analýza činností speciálních pracovišť GIBSu a případně další kroky k zefektivnění činnosti na tomto úseku. Dalším dlouhodobým úkolem bude jako i v předchozích letech personální stabilizace, která však, jak již bylo v předchozí kapitole uvedeno, bude záviset do značné míry na podobě zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Zásadním se rovněž jeví budování důvěryhodnosti GIBS a s tím úzce spojené zlepšení spolupráce s ostatními bezpečnostními sbory a soustavou státního zastupitelství.